Екологична сигурност

ЕКОЛОГИЧНИ ПАРАМЕТРИ, СВЪРЗАНИ С КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ В СВЕТА



Д-Р АТАНАСКА ТУНТОВА
ХОНОРУВАН ПРЕПОДАВАТЕЛ ВЪВ ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО СИГУРНОСТ И ИКОНОМИКА – ГР. ПЛОВДИВ
E-MAIL: OFFICE.TUNTOVA@GMAIL.COM

Резюме: *Статията изследва световните политики и тенденциите, които се осъществяват в тази насока по повод екологията и въпроса за климатичните промени. Разгледано е влиянието на Северния и Южен полюс, относно повишаването на температурите в световен мащаб и влиянието им за цялото човечество.*

Ключови думи: *екология, климатични промени, Северен полюс, Южен полюс, национална сигурност*

ENVIRONMENTAL PARAMETERS RELATED TO CLIMATE CHANGE IN THE WORLD

ATANASKA TUNTOVA PhD.

Abstract: *The article explores the world policies and trends that take place regarding the ecology and the issue of climate change. The influence of the North and South Poles on rising global temperatures and their impact on all mankind has been examined too.*

Key words: *ecology, climate change, North Pole, South Pole, national security*

Климатичните промени, намиращи своето негативно измерение върху живота и благосъстоянието на хората засягат и Северния и Южен полюс. Човечеството наблюдава постоянно „счупване на рекорди“ по повод високи температури. Всеизвестен факт представлява идеята, че за да се промени температурата в цялото земно кълбо е необходимо Северният и Южен полюс да останат в една константна величина и без изменение по повод покачването на температурата. За 2020 година са измерени за пореден път рекордни стойности през месеците юни, юли и август. Този факт е от особено значение и е притеснителен поради идеята, че много процеси свързани с живота на Земята се нарушават, като се променя климатичната среда по този начин. Това не представлява нови научни данни за хората, но се изразява с неочакван темп на развитие, а също така представлява и безпрецедентен случай. Експертите в областта предполагат, че тези температури ще продължат да се покачват до 2100-та година. Учени по света обвързват директно тези факти от обективната реалност с изключително горещото време и вредни емисии, като по този начин за тях няма никакво съмнение, че климатичните промени са катализирани в голямата си степен от човешка намеса и тяхната дейност, а това представлява основната причина за температурните рекорди.

Разбира се има много фактори, които влияят на тази обстановка, като един от тях представлява влагата в почвата и нивата й.

Друго обстоятелство представлява това, че по-топлото време в Северния и Южен полюс спомага за повишаване температурата на атмосферния въздух. По този повод се създават предпоставки за горски пожари и тяхното разпространение. Всички ние наблюдаваме тези процеси по цял свят, а именно свързани с горските пожари, които от една страна са изключително опасни, а от друга са и много притеснителни. При локации, които се намират сравнително близо до Северния и Южен полюс са наблюдавани горски пожари, които допреди

години никога не са били факт. Такъв тип горещи вълни са сериозен въпрос във връзка с региона и с положението в цял свят. Затоплянето на ледниковите шапки на Северния и на Южния полюс влияе директно върху температурата, налягането и разликите в тези параметри, като по този начин оказва влияние директно върху повишаване или понижаване на температурите. Получава се един специфичен ефект, който се наблюдава по повод високи или прекалено ниски температури. Негативни климатични промени, като наводнения, въздушни завихряния (торнадо), горещи вълни през Европа и други части на света са налични за съжаление поради затоплянето на Северния и Южен полюс.

Може да се отбележи, че много високите горещи или респективно ниски температури представляват заплаха за националната сигурност, защото те директно влияят върху човешкото здраве, а понякога за жалост и с летален край. Доказан факт представлява, че една от основните причини за смъртност по света през последните две години представляват изключително високите температури измерени в различни части на света. Нетипичното време и температури, които са толкова високи или ниски, които влияят директно върху националната сигурност.

Горските пожари не спазват границите на различните държави, защото те се разпространяват изключително бързо, като заплашват и качеството на атмосферния въздух. В конкретен регион, в който е наличен горски пожар. Пушекът от него може да се разпространи на голяма географска ширина. Този пушек представлява заплаха за здравето и живота на хората и респективно заплаха за националната сигурност.

Такива обстоятелства влияят директно и на пътната инфраструктура, като я дестабилизират. Известен факт представлява, че повече от размера на Северния и Южен полюс е заобиколен от океани, а не сухоземна част. Оттук следва изводът, че най-критични последствия във връзка с климатичните промени представляват - топенето на ледовете и респективно покачването на нивото на океаните и моретата, повишаването на киселинността на водата в океаните и моретата. Замърсяването на океаните и на различните видове почва, представляват най-големия източник, притежаващ запас от въглерод в целия свят. Известен факт представлява, че Северния и Южен полюс, като региони представляват един широк спектър от лед и вода, а не твърда повърхност. Една от опасностите произтича от обстоятелството, относно климатичните промени, а именно топенето на ледовете в моретата и океаните и покачването на техните нива. Те представляват сериозни обстоятелства, които е нужно да бъдат променени за едно по-добро бъдеще.

Намаляването на ледовете е очевидно и е аспект, който може да се анализира. По повод климатичните промени и осъществяване на разлика за състоянието преди години и сега, а именно състоянието на моретата и океаните. Редукцията на ледовете се наблюдава чрез снимки и чрез сателити, които отпреди няколко десетилетия записват компютърна база данни. Данните, по повод тяхното топене, отчитат рязко влошаване на състоянието на самите ледове, а именно намаляване на техния обем и размери, което пряко повлиява върху обстоятелствата, т.е. повишаване нивото на океаните и моретата. Наблюдава се рязка промяна през различните сезони като на първо място тяхната продължителност и на второ място е интензитета на топене на ледовете. Тези две обстоятелства са пряко свързани с физическата гъстота на ледовете. Установено е, че до 2050 г. Арктическият океан няма да разполага с лед през лятото. Тази тенденция е притеснителна и може да се направи извод по повод човешкия фактор и как той влияе пряко на процесите върху климатичните проблеми и екологията. Това бързо топене води и до друго обстоятелство, а именно голямото освобождаване на енергия в зоните, които се намират непосредствено около Северния и Южен полюс. Тук съществува едно обстоятелство, а именно, че по този начин и във връзка с тези причини - Северния и Южния полюс ще започнат да представляват локации с много по-лесен физически достъп отколкото преди години. Русия и Китай са осъществили гъста транспортна мрежа в тези две локации за последното десетилетие. Това е в пряка връзка относно бързото затопляне и самото топене на ледовете, което от своя страна ще доведе до по-голямо катализиране на процеса във връзка с топенето на ледовете и климатичните промени. Също така може да бъде отразено, че топенето на ледовете засяга непосредствено хранителната и енергийна сигурност. Това се случва поради причината някои видове да са на изчезване във връзка с глобалното затопляне, които населяват локации в близост до Северния или Южен полюс.

Арктическият океан се затопля и в последните години той все повече започва да наподобява на Атлантическия и Тихия океан. Поради тази причина някои видове риба, които са характерни за последните два ще преместят своя хабитат и ареал в близост до Северния или Южен полюс. Това е още една промяна, свързана с топенето на ледовете и климатичните промени.

Друг аспект свързан със сигурността в тези региони, а именно Северния и Южния полюс, представлява фактът, че при това бързо топене на ледовете ще бъде осигурен сравнително лесен достъп и на ресурси, а именно такива, като природен газ, минерали и нефт. Според проучвания на учени се предполага, че много от тези ресурси се намират под ледовете, а по този начин те не могат да бъдат достигнати, но този факт ще се промени при топене на ледовете, където се намират такива находища. Те ще бъдат сравнително лесно достигнати. Същото може да се каже и за евентуалните нови видове риба, които ще населяват Арктическия океан и водните басейни около Северния и Южен полюс. Ще се осъществи един нов пазар за тези животински видове, защото ще се извършва риболов в по-голям обем. Във връзка със сигурността това създава и друг проблем, а именно сериозен брой държави биха имали интерес във връзка с полезните изкопаеми или животинските видове и осъществяването на евентуален риболов. Основен момент за икономиката е, че това дава повод за икономическите възможности за развитие. След този момент се създава и конкуренция, като тя трябва да бъде устойчива и мирна.

Във връзка с тези процеси се наблюдава и една друга тенденция, а именно фактът, че от няколко десетилетия с поставяне на начало от седемдесетте години на миналия век, осезаемото се забелязва намаляване на леда. Тези региони са по-чувствителни във връзка със сигурността. Тук трябва да се отбележи и фактът, че по-малкото количество лед в моретата и океаните означава по-малка по мащаб пропорция на светлина, която се отразява от повърхността на моретата и океаните. Този факт директно би повлиял на живота на животинските и растителни видове. Известен факт представлява, че ледът е изключително отразяващ елемент. След, като бъде разтопен той слънчевите лъчи се сблъскват с тъмния цвят на моретата и океаните. В тези локации именно се нарушава пропорцията - топлина от слънчевите лъчи, която води до по-високи температури в океаните и която катализира процеса на топене на ледовете. Този цикъл представлява една от основните предпоставки за бързото топене на ледовете.

Друг факт с бъдещи сериозни последици е, че двете най-големи световни локации по повод обстоятелството, относно повишаването на значително ниво на океаните и моретата се намират в близост до Северния и Южен полюс.

Във връзка с един продължителен период от време покачването на морското равнище и това на океаните представлява сериозен проблем и към националната сигурност на различни държави, които като локации се намират в близост до Северния и до Южния полюс. Икономически аспект представлява това, че цената на покачване нивото на океаните и моретата ще бъде изключително висока поради няколко обстоятелства: на първо място повишаването на нивото на моретата и океаните означава наводнения на брегове; на второ място означава много сериозни щети по инфраструктурата именно на пътнотранспортната такава, също така означава, че ще се създадат повече вълни по повод образуване на множество бури, а също така и ще бъдат залети много земи, които се използват за отглеждане на различни култури в агрономически аспект. Насърчаването на ландшафти с богато разнообразие може да повлияе позитивно върху екологичната свързаност и да помогне на различните животински видове да се адаптират към изменението на климата, като същевременно се подобрят екосистемните услуги като опрашване, регулиране на климата и водите, и защита от ерозия[1].

Това застрашаване на глобалната сигурност би довело до катастрофални последици. Съвсем малко повишаване на океаните и моретата автоматично означава потопяване на малки острови, които се намират в близост. Това от своя страна би довело до идеята за пренасочване на цели популации от хора, които ги населяват. В този ред на думи ще се говори за нов вид бежанци, а именно предизвикани не от войни или от икономически фактори, а именно от климатични промени, макар че подобни въпроси съществуват и към момента. Те обаче не са толкова съществени на този етап, по повод техния обем.

Необходимо е човечеството, като цяло да преразгледа политиката в насока опазване на ниски емисионни нива или запазване на нивата на моретата и океаните, а също и разбиране на тези съ-

ществени и важни процеси, които за съжаление влияят пряко върху живота на хората по света. Тук има един друг момент, който също е съществен, а именно фактът, че по-големите ледници играят един своеобразен естествен щит срещу по-малките такива. Те спират движението на други ледници. Ако изчезнат големите по размера си ледници другите, които сравнително биват по-малки по размер ще се разтопят бързо и за много кратък период от време ще повишат нивото на моретата и океаните. Европейската агенция за околната среда очаква сериозни климатични промени засягащи икономиката (туризма и енергийния сектор), околната среда (изчезване на видове и горски пожари), селското стопанство (намаляване на реколтата и засилване на нуждите от напояване) и човешкото здраве (рискове от горещите вълни и силните бури)[2].

Различните видове почва представляват най-големия резерв от въглерод в света, но океаните от своя страна събират по-голямата част на създадения от човека въглероден диоксид. Точно той се разгражда в морската вода, като произвежда въглеродна киселина. Повишаващата се киселинност и нейните нива с бърз темп променят химичните процеси в океаните и моретата. Този процес е с все по-бърз темп след произвеждането на все повече въглероден диоксид, като остатъчен продукт от човечеството. Във връзка с различни технологични процеси студените води, които се намират около Северния или Южен полюс са изключително податливи към повишаване на киселинността. От своя страна този факт влияе директно върху минералите, които са много важна част за животинския свят, който населява тези океани и морета, които се намират в близост до Северния и Южния полюс.

С понижаването на морските екосистеми в моретата и океаните и увеличената киселинност се заплашва директно риболова в тези места и локации, а по този начин и въпросът за снабдяването с храна от риболов. За една част от обитателите на океаните и моретата те играят сериозна роля по повод поддържането на нормалния живот в тях. Точно поради тази причина, ефектът на повишаване на киселинността няма да остане незабелязан, като тема от човечеството и съответно от учените. Наблюдава се един друг момент, а именно, че всички морета и океани са свързани, а по тази причина от другите морета и океани, които се намират в близост до Северния и Южен полюс тази киселинност преминава и в другите океани и морета по света, като се увеличава, а и също по този начин влияе негативно за морски видове. В Тихия океан се наблюдава изчезване на животински видове в тази насока. Тук трябва да се отбележи и негативният ефект върху хората, чиито домакинства са засегнати от риболова в съответните за тази цел зони.

Известен факт представлява идеята, че замърсяването на Земята е тематика от глобално естество и въпрос от национална сигурност. Също така повлиява и на биологичното разнообразие, здравословната храна за хората, в т. ч. и по въпроса за видовете транспорт включително и обществен транспорт[3]. Необходимо е да се включи замърсяването на атмосферния въздух и неговата циркулация, която влияе много негативно върху здравето на хората и акумулира множество на брой замърсители към оказващите вличние върху Северния и Южния полюс, както и сериозното количество пестициди и пластмаси. Поради това обстоятелство замърсяването както на въздуха, така и на водните ресурси директно влияе върху хранителните запаси и здравето на хората. Химичните замърсители и много ниските нива на качествен атмосферен въздух карат екосистемите да достигнат един негативен ефект и съответно животът става по-комплициран за хората по света. Така се изяснява колко е свързана цялата планета и как във връзка с екологията трябва да се води политика за нейното опазване и от максимален брой хора, а също така и на държавно ниво. Поради важността на тези въпроси е необходимо да се променят съответно и много държавни политики, които са закостенели и най-вероятно поради икономически причини една част от държавите не желаят да се осъществи промяна в тези политики. Излагането на регионите и на ЕС на вредните последици от изменението на климата се различава значително в зависимост от тяхното местоположение, но също така и от структурата на съответните икономики, а именно отрасли като туризъм и селско стопанство, които биха пострадали най-много[4]. Установено е, че много обитатели на моретата и океаните, особено тези, които обитават морското дъно поглъщат микропластмаса във водата, като тя представлява опасност за тяхното съществуване, а също така по опосредствен начин тя попада и в човешкото тяло. Всичко това способства за изключително бързото катализиране на този обем от негативни процеси, които катализират с бърз темп климатичните изменения в цял свят. Това обстоятелство показва колко са свързани

Северния и Южния полюс с благосъстоянието на хората по целия свят и как те трябва да бъдат опазвани по един специален начин поради сигурността за живота и здравето на човечеството. Това е нужно да се осъществи както чрез фактически, така и чрез правни рамки.

Интересен факт представлява, че Северният и Южен полюс се намират на много далечни локации, а именно на стотици или пък на хиляди километри от гъсто населените места по света, а осъществяват по един сериозен начин роля във връзка с климатичните промени въпреки това. Поради тази причина повишаването на температурите в световен мащаб трябва да бъде редуцирано и да се води сериозна и едностранна политика от страна на всички държави. Това е много сериозен проблем, който с всяка изминала година се задълбочава все повече. Необходимо е да се вземат решения от хората, за хората, които да са адекватни и да доведат до правилни политики, за да редуцират затоплянето и повишаване на температурата, защото въздействат по негативен начин, който влияе директно върху живота и здравето на хората и всички други растителни и животински видове. Поради това е необходимо да се опазват от екологична гледна точка както Северния, така и Южния полюс в тази насока, за да може този процес, ако не бъде изцяло приключен поне да бъде забавен или да придобие форма чрез по-бавни темпове на развитие.

Всичко това следва да се осъществи по няколко начина. Един от тях е намаляване на емисиите от въглероден диоксид, които са следствие от човешката дейност. Това представлява един важен елемент, който трябва да придобие цялостност и насока, като добър вариант е това обстоятелство да се случи през следващото десетилетие. По този начин ще се спре драстичното повишаване на температурите на Северния и Южен полюс. Необходимо е да се включат възобновяемите енергийни източници, а именно енергията произвеждана от слънцето или на водата. Необходимо е да се вземе пример от водещи държави в тази насока.

Друг основен въпрос представлява комплицираната ситуация с Ковид-19 пандемията и обстоятелствата, които са впоследствие от нея. Необходимо да се предвидят финансови средства във връзка с възстановяването от ковид кризата и климатичните промени, като се създаде един своеобразен стимул за тези политики.

На следващо място е нужно да се положат основи за нови правни рамки във връзка с дълготрайни стратегии, които биха отнели най-вероятно десетилетия по повод редуцирането на глобалното затопляне.

Не на последно място е необходимо да се осъществява целенасочена политика, която да бъде изградена по повод Северния и Южен полюс, за да стане възможно да бъде постигната ефикасност на този процес. Топенето на ледовете в Северния и Южен полюс директно повлиява върху процесите на развитие на човечеството в цял свят. Тези обстоятелства са свързани на първо място с всички държави, които са високо индустриализирани и е необходимо те да осъществят действия за редукция във връзка с въглеродния диоксид и неговите емисии, като най-големите замърсители е нужно да имат най-голяма роля във връзка с този процес.

БИБЛИОГРАФИЯ:

1. Европейски съюз, Сближаването в Европа до 2050 г., Службата за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2022 г., с. 63, ISBN 978-92-76-46623-9, doi: 10.2776/174583
2. Европейски парламент. Европа и промените в климата: данни и факти; https://www.europarl.europa.eu/news/bg/headlines/priorities/klimatichnite-izmeneniia/20180703STO07123/evropa-i-promenite-v-klimata-danni-i-fakti
3. Колев, Васил. Зелена енергия и автобусен транспорт – тенденции за развитието му от гледна точка на националната сигурност. Списание „Национална сигурност“, София, „Виктори ИЗДАТ“ ЕООД, бр.12, 2022 г., стр. 18-21, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983
4. Европейски съюз. Сближаването в Европа до 2050 г. Службата за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2022 г., с. 74, ISBN 978-92-76-46623-9, doi: 10.2776/174583 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

1 Европейски съюз, Сближаването в Европа до 2050 г., Службата за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2022 г., с. 63, ISBN 978-92-76-46623-9, doi: 10.2776/174583

2 Европейски парламент. Европа и промените в климата: данни и факти; https://www.europarl.europa.eu/news/bg/headlines/priorities/klimatichnite-izmeneniia/20180703STO07123/evropa-i-promenite-v-klimata-danni-i-fakti

3 Колев, Васил. Зелена енергия и автобусен транспорт – тенденции за развитието му от гледна точка на националната сигурност. Списание „Национална сигурност“, София, „Виктори ИЗДАТ“ ЕООД, бр.12, 2022 г., стр. 18-21, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983

4 Европейски съюз. Сближаването в Европа до 2050 г. Службата за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2022 г., с. 74, ISBN 978-92-76-46623-9, doi: 10.2776/174583 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/